

Матеріали до теми «Вступ. ЩО ТАКЕ ІСТОРІЯ»

Завдання вчителя:

- сприяти усвідомленню того, що кожна людина часто подумки повертається у своє минуле, намагаючись у сьогоденні використати здобутий досвід та передбачити результати рішень, які хоче прийняти;
- на прикладах продемонструвати взаємопов'язаність минулого, сьогодення і майбутнього;
- ознайомити учнів з об'єктом і предметом історії як науки, її призначенням як шкільної дисципліни;
- формувати вміння використовувати підручник з історії для учіння.

Результати учіння теми

Завершивши свивчення теми, учні розумітимуть:

- історія – це наука про Людину в її рішеннях та діях;
- мотиви інтересу (звернення) людини до минулого;
- взаємопов'язаність минулого, теперішнього і майбутнього;
- завдання історії як шкільного предмета;

та умітимуть:

- використовувати термін «історія» в різних значеннях (як оповідь, як досвід, як живу пам'ять про життя людей у минулому, як науку);
- формувати й укладати історичний словник;
- застосувати алгоритм користування підручником.

Орієнтовне планування теми:

Навчальна ситуація	Очікувані результати учіння	Рекомендовані види навчальної діяльності	Навчальні матеріали
1	2	3	4
1	Встановити, чому люди пам'ятають події, та з яких мотивів цікавляться минулим. Розрізнити минуле, сучасне і майбутнє.	Дидактична гра «Історія у хмарках слів». Спідкування в гурті (обмін думками). «Мозковий штурм».	Рис. 1, 2, 3, 4. (https://wordart.com)
2	Пояснити значення слова «історія».	Робота з глумачним	

1	2	3	4
3	Обґрунтувати судження про взаємопов'язаність минулого, сьогодення і майбутнього. Встановити сутність історичних знань (відомості про історичні явища і загальне бачення минулого) та їх корисність (життєвий досвід).	словником; Фронтальна бесіда. Читання вголос. Виконання завдань і відповіді на запитання (під час читання).	Текст «Історія – наука про Людину».
4	Сформувати історичний словничок. Дати визначення понять «історія», «історик» і внести їх у словничок.	Робота з історичним термінологічним словничком.	Словничок
5	Пояснити, як користуватися підручником.	Ознайомлення з підручником.	
6	Навести приклади (з життя, літератури) користі від обдумування минулого.	Фронтальна бесіда.	Запитання для бесід укладає учитель.
7	Відібрати свідчення того, що українці цінують свою історію (пам'ятки, музеї, архіви).	Робота з ілюстраціями (відповіді на запитання).	Використовують наявний у вчителя красзнавчий матеріал.
8	Встановити, якими вміннями володіють вчені-історики. Визначити предмет досліджень (коло питань) історії України.	Читання вголос. Виконання завдань і відповіді на запитання (під час читання).	Текст «Досліджені історії України».
9	Дати визначення понять «історична подія», «історичне явище», «історичний процес», «історичний факт» та внести їх у термінологічний словничок.	Робота з історичним словничком. Дидактична гра-кросворд «Історичний словничок».	Перелік термінів для історичного словничка та їхніх визначень. Гра-кросворд «Історичний словничок». (Ел. ресурс. Режим доступу: https://goo.gl/ENQfPD)

1	2	3	4
10	Назви та завдання історії як шкільного предмета.	Робота в групах (прийом «Два-чотири - всі разом»).	Вправи «Обміркуймо вислови» та «Подумаймо над висловом».

Тема закладає основи для формування в учнів розуміння об'єкта і предмета історії, її завдань як шкільного предмета. Увагу варто зосередити на формуванні в учнів умінь розрізняти значення слова «історія» залежно від його контексту, розумінні призначення історії як шкільного предмета й на набутті початкового досвіду користування підручником з історії. Цього можна досягнути завдяки залученню п'ятикласників до роботи з текстом та ілюстраціями підручника, до читання учнями вголос поданих у цих матеріалах текстів (частинами) та пошуку відповідей на запитання до них (у процесі читання), до обмірковування алгоритму виконання домашнього завдання тощо.

Допоміжні навчальні матеріали

1. Тексти для опрацювання з учнями

Текст 1

Історія – наука про Людину

Текст для читання вголос

Ми часто пригадуємо минулі пригоди, думасмо про людей, з якими спілкувалися, відтворюємо думки, які вони висловлювали. Ми також розповідаємо іншим про те, що побачили або почули, уважно вислуховуємо подібні розповіді, обговорюємо їх. Навіщо ми це робимо? Не лише тому, що приємно ще раз пережити тодішні враження або поділитися своїми успіхами. Нам хочеться обміркувати те, що трапилось, порадитись. Ми прагнемо зробити висновки з минулого.

Найчастіше люди повертаються думкою в минуле, якщо хочуть пізнати себе, свої чесноти та вади. Вони хочуть зрозуміти, як досягнути успіху в подібних життєвих ситуаціях, упевнитися, що вчинили правильно, виявити зроблені помилки.

Запитання і завдання до тексту

Навіщо (з яких мотивів) люди раз по раз передумують прожити?

Поясни на прикладах, що таке «життєвий досвід».

Люди обдумують минуле, щоб зрозуміти сьогодення та знати як діяти в майбутньому. Таке знання про себе і життя, засноване на пережитому, випробуваному, називається досвідом.

Існують різні науки, які пропонують важливі для кожного з нас висновки з того, що відбувається з нами і навколо нас, у світі природи та у суспільстві – світі людей. Люди послуговуються висновками вчених, виробляючи різні речі, керуючи державою, борючись з хворобами, плануючи власне життя.

Одні науки займаються вивченням і поясненням природи: фізика, хімія, біологія. Інші досліджують людину та створений людьми світ. Однією з таких наук є історія.

Історія – це наука про людину, її минуле: про дії та прийняті нею рішення. Історики дізнаються про минуле людей, збираючи та опрацьовуючи письмові й усні свідчення (спогади, розповіді, документи і т. д.), шукаючи і досліджуючи матеріальні пам'ятки (житла, знаряддя праці, малюнки та інші витвори мистецтва). Історики вивчають не лише життя видатних людей. Їх цікавить усе, що створено людьми. Досліджують, наприклад, історію іграшок, одягу, меблів, житла, медицини, письма, грошей, гербів, родин. Укладають навіть історію самої історичної науки – історіографію. Вони роблять це для того, щоб виявити, яким смислом люди наділяли свої вчинки та висловлювання.

Слово «історія» потрапило в нашу мову з грецької, де означало «розповідь», «переказ відомого», «розпитування про минуле». В українській мові воно має декілька значень. Ми користуватимемося терміном «історія», розуміючи, що це одна з наук, історична наука. Її завдання – дослідити різні свідчення про те, що діялось колись, та пояснити минуле. Історики прагнуть на те, щоб допомогти нам здобути досвід, обрати життєву позицію, спланувати своє життя, більш-менш достовірно уявляючи майбутнє.

Добери приклади взаємопов'язаності минулого, теперішнього і майбутнього. Які завдання природничих наук?

Що вивчає наука історія? Навіщо вчені досліджують минуле усього, створеного людьми?

Знайди у тлумачному словнику, за допомогою Інтернету різні пояснення слова «історія».

Чому корисно вивчати історію?